

Motion till riksdagen

1987/88:Jo833

av Bengt Silfverstrand m. fl. (s)
om åtgärder mot havsföroreningar

Vår verksamhet när det gäller utsläpp till mark och luft är ofta omgärdad med ett mer eller mindre detaljerat regelverk. Men för det liv som befinner sig under vattenytan är skyddet och kontrollen minimal.

Miljöföroreningarna i havet har ökat dramatiskt sedan 1960-talet. Östersjökommissionen har i en rapport slagit fast att uppemot 100 000 kvadratkilometer i Östersjön är direkt drabbade av svavelväteförgiftning. Allt vatten i detta stora havsområde under 100–150 meter är syrefritt. Och i de förgiftade områdena är redan allt högre liv utslaget. Också på västkusten har syrebristen drabbat allt större bottenområden under 1980-talet. Det som i början av decenniet såg ut att vara ett regionalt problem för Laholmsbukten sprider sig nu till andra delar av Kattegatt. Aktuella uppgifter talar om syrefattiga områden i Kattegatt motsvarande nästan hela Hallands yta. Undersökningar under senare år visar på en akut syrebrist också i stora delar av Öresunds och Skäldervikens bottenområden. I Öresund breder ett ökenliknande landskap ut sig. Delar av sundets botten täcks av gigantiska gipsberg som höjt bottennivån ett tiotal meter. Även tungmetaller och organiska miljögifter har uppmätts i bottensedimenten. Utlakningen av växtnäring har medfört en tilltagande algblomning som i sin tur förorsakat syrebrist med åtföljande utslagning av det marina livet. Också Skälderviken utgör ett typexempel på hur kvävebelastningen från jordbruket utsatt faunan för allvarliga störningar.

Det marina livet i Öresund, Skälderviken och södra Kattegatt är hotat av en näst intill total utslagning inom stora områden. Art- och individantalet har minskat kraftigt. En nästan total avsaknad av kräftdjursarter är anmärkningsvärd, liksom de allt tätare rapporterna om ökande mängder död fisk i fångstredskapen. Det allvarliga i situationen för fisket belyses också av att gångtiderna till fångstplatserna på såväl den svenska som den danska sidan ökat från 1/2 till 2 1/2 timme.

Industriutsläpp, bristfälliga kommunala reningsverk, biltrafiken och inte minst jordbruket bär enligt samstämmiga undersökningar ansvaret för den alltmer svårartade miljöförstörelsen av allt större havsområden. Det är t. ex. klarlagt att hela 60 % av kväveutsläppen till Öresund kommer från jordbruket.

Våra omgivande havsområden tål inga ytterligare påfrestningar. Operation rädda Öresund, Skälderviken och södra Kattegatt måste inledas omedelbart. Våra åtgärder måste dels ta sikte på att återställa redan förstörd miljö, dels begränsa utsläppen till luft- och vattenmiljön och dels låta

miljöaspekterna få genomsyra framtida samhällsplanering och teknisk utveckling.

Mot. 1987/88
Jo833

Ett åtgärdsprogram för en friskare havsmiljö inom här berörda områden måste snarast fastställas. Programmet bör omfatta följande konkreta punkter:

1. Förklara Öresund, Skälderviken och södra Kattegatt och dess tillrinningsområden som särskilt föroreningsbelastade.
2. Samtidigt måste miljöskyddslagen skärpas så att hänsynen till vad miljön tål av farliga ämnen utgör begränsningen för eventuella utsläpp.
3. Skapa ett tvärvetenskapligt centrum för havsforskning vid Lunds universitet.
4. Inventera samtliga utsläpp som går ut i nämnda havsområden utanför reningsverken.
5. Utöka kontrollen av vattenmiljön, dels genom flera fasta mätstationer, dels genom flera provtagningar med särskild tyngdpunkt på bottensedimenten.
6. Stoppa alla gipsutsläpp i Öresund.
7. Minska närsaltsutsläppen från jordbruket genom att bl. a. införa förbud mot gödselspridning under från miljösynpunkt känsliga tider på året. En 50 %-minskning av kväveutsläppen skall vara målsättningen.
8. Genomför kväve- och fosforreduktion i de svenska reningsverken med 70–80 % respektive 95 %.
9. Intensifiera ansträngningarna i internationella organ till förmån för samlade aktioner för att rädda havsmiljön.
10. Särskilda överläggningar med den danska regeringen angående utsläppen från Lynetten och Kemisk verk etc.
11. Utred möjligheterna att genom muddring i Drogden förbättra saltvatentillförseln till södra Öresund och Östersjön.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att förklara hela södra Kattegatt, Öresund och Skälderviken som särskilt föroreningsbelastade områden.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av åtgärder för att stoppa föroreningarna till havsmiljön.

Stockholm den 26 januari 1988

Bengt Silfverstrand (s)

Maja Bäckström (s)

Bo Nilsson (s)

Hans Pettersson (s)

i Helsingborg